

Svar på remiss “Uppdrag om översyn av regelverket för ändring av detaljplan och av olagliga planbestämmelser”

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
Diarienummer: LI2024/01802

Inledning och sammanfattning

Förbundet tackar för remissen och lämnar följande synpunkter på materialet. Ansatsen är bra, ändring av detaljplan är lite av ett bortglömt verktyg med oklar användning. I en tid när de ordinarie planprocesserna har vuxit i omfattning behöver det finnas verktyg som bättre matchar nytta mot arbetsinsats och kostnad.

Förbundet ser dock behov av kompletteringar och förtydliganden enligt nedan.

Synpunkter

Skillnaden mellan vad som ryms inom dagens regler och de föreslagna reglerna för ändring av detaljplan behöver förtydligas och ges exempel för. Som utredningen är skriven nu kommer mycket att lämnas till domstolarna vilket betyder att riksdagen i praktiken inte kommer att veta vad den beslutar om i och med lagändringen och att det kommer dröja några år innan praxis har etablerats i domstolarna så att alla därmed vet vad de betyder.

I samband med förslaget till lagändringen presenteras inte något förslag till tidpunkt för ikraftträdande vilket är förståeligt samtidigt som det sätter pågående/planerade ändringsplaner och omvandlingsplaner i ett vakuum. Är det värt att fortsätta med ändringsplaner enligt nuvarande förfarande eller avvakta en eventuell lagändring? Det hade därmed varit av vikt att få en fingervisning när lagändringarna skulle kunna träda i kraft om de beslutas enligt liggande förslag.

Digitalisering och omvandling av detaljplaner

Nyttan av digitalisering av befintliga planer uppstår när samtliga planer har digitaliserats och fått rättslig verkan, tills dess bör de betraktas som populärversioner. Verktöget omvandling av plan tror förbundet kommer att bli mycket lite använt, om än någonsin, i majoriteten av kommunerna. Att kommunerna skulle genomföra hundratals planprocesser per kommun utan att få ut nya byggrätter som resultat eller lösa andra konkreta problem bedöms osannolikt. Det är också en oklok användning av landets samlade plankompetens att i en bostadsbrist och en byggnation som behöver anpassas till kommande klimat lägga ner så många arbetstimmar på att processa detaljplaner som redan gäller. Förbundet instämmer dock i slutsatsen att det behövs någon form av process för att säkra demokratiskt inflytande och extern granskning när planer omvandlas.

Förbundet föreslår att utredningen kompletteras med förslag på process för att kunna omvandla gamla planer i bulk så att målet kan nås med en lägre arbetsinsats.

Ändring av DP

Förbundet är positivt till förslaget om utökade möjligheter att ändra detaljplaner. Även här ser vi behov av förtydligande och exempel på hur långt möjligheterna kommer att sträcka sig, är det till exempel möjligt att flytta gator i ett outbyggt område om summan av gator och kvartersmark förblir densamma?

Utredningen behöver kompletteras med att behandla fler gamla användningar som inte längre används, som till exempel Q, på motsvarande sätt som A behandlas i utredningen.

Det kommer att behöva vara tydligt i detaljplaner som både ändras och omvandlas om vad som är nytt/ändrat och vad som är en befintlig bestämmelse som enbart har omvandlats. Kommer det ställas krav på att särskilja bestämmelserna på något vis i plankartan eller kommer det enbart ske genom en beskrivning/motivering i planbeskrivningen?

Länsstyrelsen roll

Förbundet ser en dissonans mellan vad remissen skriver om att Länsstyrelsen inte behöver höras vid omvandling eftersom prövningsgrunderna inte berörs och hur Länsstyrelsen yttrar sig idag. Idag skriver de ofta synpunkter och råd på annat än prövningsgrunderna.

Lantmäteriet roll

Utredningen behöver kompletteras och förtydligas vad gäller Lantmäteriets roll.

- Redan idag har Lantmäteriet långa kötider på förrättningar. Ytterligare arbetsuppgifter riskerar att förlänga handläggningstider för alla deras ärenden.
- Det bör slås fast i utredningen om Lantmäteriets medverkan sker mot taxa eller utan avgift för kommunerna
- Det bör beskrivas vilket stöd kommunerna kommer att få från Lantmäteriet och sedan kompletteras Lantmäteriets regleringsbrev efter det.

Strandskydd

Till kapitel 8 *Följdändringar i andra regelverk* vill förbundet framföra under avsnitt 8.1 *Strandskydd* att det är av väsentlig vikt att strandskydd inte heller inträder vid ändring eller omvandling av detaljplaner som tidigare aldrig omfattats av strandskydd, dvs. inom områden som varit planlagda sedan innan år 1975 och därmed inte kom att omfattas av införande av ett generellt strandskydd.

Boverkets föreskrifter

Förbundet ser att det krävs förtydliganden i hur förslaget till ändring förhåller sig till Boverkets gällande föreskrifter. När det gäller planbeskrivningar beskrivs det i förslaget till lagändringen att det enbart är planbeskrivningar som är uppförda enligt Boverkets gällande föreskrifter som behöver uppfylla en digital funktionalitet. Men, för en detaljplan som inte är upprättad enligt gällande föreskrifter och som ska ändras eller omvandlas finns det inte samma krav för planbeskrivningen. Detta kommer skapa en otydlighet i form av att viss information uppfyller en digital funktionalitet men att majoriteten av planbeskrivningen inte gör det.

//Styrelsen Sveriges Planerare Riksförbund